

Hänvisning
VN/29411/2025

Arbets- och näringsministeriet
kirjaamo.tem@gov.fi

Kontaktperson
Camilla Hägglund-Palmqvist

Ärende

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till reform av lagstiftningen om produktsektorn

Begäran om utlåtande

Arbets- och näringsministeriet har den 13 februari 2026 begärt Ålands landskapsregerings utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till reform av lagstiftningen om produktsektorn. Utlåtandet ska vara inlämnat senast den 26 februari 2026.

I propositionen föreslås en lag om utsläppande på marknaden av vissa produkter under krissituationer på den inre marknaden.

Bakgrund

Bakgrunden till propositionen är ett EU-lagstiftningspaket om resiliens och hantering av krissituationer på den inre marknaden, bestående av förordning (EU) 2024/2747, förordning (EU) 2024/2748 och direktiv (EU) 2024/2749. Genom dessa rättsakter införs på unionsnivå en mekanism för att säkerställa den fria rörligheten och en snabb tillgång till varor i krissituationer, särskilt sådana produkter som är nödvändiga för att upprätthålla hälsa, säkerhet och andra kritiska samhällsfunktioner. Erfarenheterna från tidigare kriser, såsom covid-19-pandemin, har visat att de nuvarande systemen för bedömning av överensstämmelse och marknadskontroll inte är tillräckligt flexibla för att effektivt hantera en plötslig ökning av efterfrågan eller störningar i leveranskedjorna.

Tillämpningen av IMERA-lagstiftningspaketet inleds den 30 maj 2026.

Syfte

Syftet med lagstiftningspaketet och den föreslagna lagen är att säkerställa att produkter som är av kritisk betydelse kan släppas ut på marknaden snabbt och säkert i exceptionella krissituationer, samtidigt som de väsentliga säkerhetskraven upprätthålls. Med stöd av förordning (EU) 2024/2747 (IMERA) kan Europeiska unionens råd, på förslag av Europeiska kommissionen, aktivera ett krisläge för den inre marknaden och fastställa vilka produkter som ska klassificeras som krisnödvändiga varor. Regelverket syftar till att säkerställa den inre marknadens funktion, inklusive den fria rörligheten för varor, tjänster och personer, samt att trygga tillgången till varor och tjänster som är nödvändiga för medborgare, företag och myndigheter.

Den föreslagna lagen möjliggör undantagsförfaranden för utsläppande av produkter på marknaden utan sedvanliga förfaranden för bedömning av överensstämmelse, under förutsättning att säkerhetskraven uppfylls och innehåller bestämmelser om tillstånd, tillsyn och myndigheternas befogenheter. Anmälda organ och marknadskontrollmyndigheter ska prioritera åtgärder som gäller kritiska produkter och vid behov vidta åtgärder för att säkerställa tillräcklig testningskapacitet och effektiv tillsyn. Lagen är horisontell och omfattar samtliga produktgrupper som berörs av EU:s lagstiftning om krissituationer på den inre marknaden.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen har inte tagit del av hela förslaget på svenska utan endast ett sammandrag av utkastet och lagtexten finns översatt till svenska. Enligt 38 § självstyrelselagen för Åland ska skriftväxling mellan statliga myndigheter och landskapsregeringen ske på svenska.

Om ett lagstiftningsärende inte är av särskild betydelse för Åland, men det ansvariga ministeriet anser att det vill informera landskapsregeringen om ärendet eller bereda landskapsregeringen tillfälle att yttra sig får informationen ges med en tillräcklig sammanfattning på svenska av de huvudsakliga lagförslagen och paragrafförslagen på svenska, vilka samtliga exempelvis kan ingå i ett betänkande som i övrigt publicerats enbart på finska. Landskapsregeringen gör bedömningen att den översättning som gjorts är tillräcklig för att landskapsregeringen ska kunna avge sitt yttrande. Landskapsregeringen yttrar sig således enbart över den information som finns på svenska.

Lagstiftningsbehörighet

Landskapsregeringen gör bedömningen att då lagstiftningen berör krisförfaranden för bedömning av överensstämmelse, presumtion om överensstämmelse, antagande av gemensamma specifikationer och marknadskontroll till följd av en krissituation på den inre marknaden vilket faller under rättsområdet för beredskapsfrågor och handel. Enligt 27 § 34 punkten självstyrelselagen som bland annat innefattar beredskap, samt 27 § 12

punkten om utrikeshandel hör direktivets innehåll därmed till rikets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringen har inga synpunkter på förslaget.

Minister

Ingrid Zetterman

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist